

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/11626-1
Saksbehandler Hans Christian Lund

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	10.04.2025

Fordeling av tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak 2025

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Til orientering fordeles tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak 2025 slik det fremgår av vedlegg.
2. Hovedutvalg for næring, kultur og miljø tildeler Austad Gama inntil 530 000 kroner i tilskudd til antikvarisk vedlikehold av Ose Turistheim. Tilskuddet belastes utviklingsprosjekter, ansvar 500200, prosjekt 50020103.

Vedlegg

Søknad Ose Turistheim
Budsjett nytt skifertak Ose Turistheim
Tilstandsrapport Ose Turistheim
Tabell over fordeling av tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak 2025

Sammendrag

Tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak 2025 fordeles slik det kommer frem av vedlegg.

Det er totalt behandlet 53 søknader mot denne tilskuddsordningen, hvorav 32 av disse tildeles samlet 2 174 000 kroner fra budsjettet for ordningen. Samtidig tildeles tre søknader på ordningen en samlet sum på 1 030 000 kroner, der tilskuddet belastes avdeling for kulturminnevern og kulturturismes budsjettpost for utviklingsprosjekter.

Saksopplysninger

Formålet med denne tilskuddsordningen er å bidra til arbeid med tilrettelegging, formidling og å ta i bruk kulturmiljø til et godt og samfunnsnyttig formål. Det er en klar intensjon med ordningen å støtte opp om arbeidet med kulturmiljøforvaltning som foregår i frivillige lag og foreninger, og styrke bred rekruttering til frivillig arbeid. Ordningen skal generelt bidra til å nå de tre nasjonale målene for kulturmiljøpolitikken:

- Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.
- Et mangfold av kulturmiljø skal bli tatt vare på som grunnlag for kunnskap, oppleveling og bruk.

Tilskuddsordningen ble utlyst via avisannonser, på egne nettsider og via avdelingens facebook-sider. Utlysningen etterspurte søknader om midler til tilrettelegging, bruk eller formidling av kulturminner. Det ble stilt krav om en viss grad av egeninnsats eller egenfinansiering, samt fremhevet som positivt om tiltaket hadde finansiering også fra andre aktører. Søknadsfrist var 10. februar.

Totalt ble 53 søknader behandlet mot denne tilskuddsordningen. Dette er en liten nedgang fra 2024. Over tid har likevel antall søknader økt jevnlig og budsjettet er betydelig styrket. Endringer i retningslinjene, fra høsten 2024, har resultert i noen flere avslag i 2025.

Tabellen under viser nøkkeltall for tilskuddsordningen etter fylkessammenslåingen.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall søknader	19	30	53	65	72	53
Tildelte søknader	10	24	45	53	48	32
Budsjett	500 000	1 000 000	1 555 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Tildelte midler	262 200	945 000	2 051 000	2 031 000	2 100 000	2 174 000

Mellom denne tilskuddsordningen og ordningene for «verneverdige bygg og anlegg», «frivillighet», «friluftsliv» og «kultur» er det gjort administrative overføringer av søknader ut ifra vurderinger av den enkelte søknads innretning.

Av de 53 søknadene gis det tilskudd til 32, med et samlet beløp på inntil 2 174 000 kroner. Budsjett for ordningen var i år på 2 mill. kroner, og i tillegg benyttes noen ubenyttede tilskuddsmidler fra tidligere år. Oversikt over tildelinger finnes i tabell i vedlegg. I tillegg gis tre prosjekter et samlet tilskudd på 1 030 000 kroner fra budsjettposten for utviklingsprosjekter (ansvar 500200, prosjekt 50020103). Hvilke dette gjelder fremgår også av tabell i vedlegg.

Ifølge de vedtatte retningslinjene for tilskuddsordningen skal alle tilskudd over 300 000 kroner legges frem for politisk behandling i gjeldende hovedutvalg. I denne tildelingsrunden gjelder dette kun for én søknad. Under følger saksopplysninger knyttet til Austad Gamas søknad om tilskudd på 530 000 kroner til arbeid med nytt skifertak på Ose Turistheim.

Austad Gama er en sammenslutning av frivillige miljø i Bygland, som etter avtale med kommunen har tatt et administrativt ansvar for å skaffe finansiering til nødvendig vedlikehold på Ose Turistheim. Søknaden fra Austad Gama er også forankret i en etablert administrativ arbeidsgruppe for Ose Turistheim, der fylkeskommunen er representert. Denne gruppen ble etablert etter at kommunen tok initiativ til møtevirksomhet for å adressere kritiske utfordringer knyttet til vedlikehold av bygningsmassen.

Ose Turistheim, etablert i 1887, er den eldste turistheimen fortsatt i drift i Setesdal. Hotellet har seks gjesterom og 14 senger, og serverer tradisjonsmat. Bygningsmassen eies av Bygland kommune, men turistheimen blir driftet av lokal og privat næringsaktør, Agder Overnatting AS.

Høsten 2024 utarbeidet Setesdal bygningsvernsenter en tilstandsrapport for Ose Turistheim. Rapporten beskriver både større og mindre utfordringer knyttet til bygningens tilstand, og gir et bilde av manglende vedlikehold over tid. Rapporten slår fast at bytte av skifertak er nødvendig, og kostnaden for dette er beregnet til 1,3 mill. kroner.

Austad Gama har ved søknaden vedlagt to ulike finansieringsmodeller for arbeid med nytt tak. I den ene går kommune og fylkeskommune begge inn med 530 000 kroner, og Austad Gama leverer egeninnsats til en verdi av 240 000 kroner. I den andre omsøkes også ulike stiftelser, slik at beløpet fra kommune og fylkeskommune reduseres til halvparten, 265 000 kroner. Fylkeskommunen er kjent med at etter å ha levert søknad jobber Austad Gama videre med ulike søknader for finansiering fra andre aktører enn kommune og fylkeskommune. Fylkeskommunen er også blitt informert om at Bygland kommune har vedtatt å sette av 300 000 kroner til arbeid med nytt tak.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener at tilskuddsordningen for mindre kulturmiljøtiltak spiller en viktig rolle i fylkeskommunens innsats for å mobilisere frivillig innsats til ulikt arbeid med verdiskaping basert på kulturmiljøverdier. Ordningen bidrar til at kulturminner og kulturmiljø blir tatt i bruk i lokal og regional stedsutvikling, samt bidrar til at flere på en positiv måte kan involvere seg i frivillig arbeid. Fylkeskommunedirektøren mener det i 2025 er mottatt mange gode søknader som fordeler seg over store deler av Agder.

For fordeling av tilskuddet til Austad Gama gis følgende vurderinger:

Fylkeskommunedirektøren mener at Ose Turistheim er en ressurs for stedsutvikling og reisemålsutvikling, både lokalt og regionalt. Bygningens tilstand tilsier at det haster å komme i gang med nødvendig vedlikehold, som igjen muliggjøre videre drift.

Når det mest kritiske vedlikeholdsarbeidet er utført, forventer fylkeskommunedirektøren at kommunen tar initiativ til en prosess for å avklare en bærekraftig driftsmodell for Ose Turistheim. Stedets potensiale for verdiskaping og kulturturisme bør også utforskes. Det vises til at Ose ligger strategisk plassert langs riksveg 9. og det er mulig å se på sammenhengende verdikjeder som inkluderer fartøyet Bjoren og dens trafikk på Byglandsfjord. Samtidig er det en forventning om bedre rutiner for vedlikehold i det videre.

Som tidligere nevnt har Austad Gama presentert to ulike finansieringsløsninger for vedlikeholdsarbeidet, hvorav fylkeskommunens andel er enten på 530 000 kroner eller 265 000 kroner. Sistnevnte modell forutsetter ekstern finansiering fra ulike stiftelser. Så langt har Bygland kommune vedtatt å sette av 300 000 kroner til det omsøkte tiltaket, mens Austad Gama skal levere egeninnsats til en verdi av 240 000 kroner. Totalt er da det lokale bidraget, fra kommune og Austad Gama, på 540 000 kroner.

Fylkeskommunedirektøren er kjent med at det arbeides med å søke tilskudd fra private stiftelser, men at dette er en tidkrevende prosess. Vedlikeholdsarbeidet bør imidlertid settes i gang så snart som mulig. Fylkeskommunedirektøren anbefaler derfor at Austad Gama gis et tilskudd på inntil 530 000 kroner til nytt tak og antikvarisk vedlikehold på Ose Turistheim. Hvis øvrige søknader til stiftelser resulterer i et tilgjengelig budsjett utover 1,3 mill. kroner, kan ubenyttet tilskudd etter skriftlig avklaring omdisponeres til andre vedlikeholdsprosjekter knyttet til Ose Turistheim.

Regionplan Agder 2030

Tilskuddsordningen for mindre kulturmiljøtiltak skal bidra til å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Følgende hovedmål innenfor kultur anses som mest sentrale:

- Verdiskapingen knyttet til kystkultur, kulturarv i indre bygder og trehusbyene har økt.
- Kultur, idrett og en unik kulturarv gjør Agder til en attraktiv region, som trekker et voksende antall besøkende fra inn- og utlandet.
- Agder har en sterk, selvstendig og mangfoldig frivillighet.

Prosjektene vil ha positive konsekvenser for barn og unge, da de tilbyr eller bidrar til å tilby lavterskel opplevelser, samt bidrar til å tilgjengeliggjøre kystopplevelser og kystkultur.

Økonomiske konsekvenser

Tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak på 2 174 000 kroner belastes ansvar 500200 (kulturminnevern og kulturturisme), prosjekt 50020101 (tilskudd kulturarv og museumsutvikling).

Tilskudd til Solsiden eiendom på 300 000 kroner, tilskudd til stiftelsen Steinsfoss tømmerrenne på 200 000 kroner og tilskudd til Austad Gama på 530 000 kroner belastes ansvar 500200 (kulturminnevern og kulturturisme), prosjekt 50020103 (utviklingsprosjekter).

Konklusjon

1. Til orientering fordeles tilskudd til mindre kulturmiljøtiltak 2025 slik det fremgår av vedlegg.
2. Austad Gama tildeles 530 000 kroner i tilskudd til antikvarisk vedlikehold av Ose Turistheim. Tilskuddet belastes utviklingsprosjekter, ansvar 500200, prosjekt 50020103.

Kristiansand, 28.03.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør